

Economie en experiment

-Irrationale voorzichtigheid-

Inleiding

Mensen zijn gevoelig voor de manier waarop iets gezegd wordt, of de context waarbinnen iets gebeurt. Soms kan men kiezen uit twee exact dezelfde situaties en toch een voorkeur hebben voor een van de twee. Of zich heel anders gedragen in twee dezelfde situaties. De Nobelprijswinnaar Kahneman heeft samen met de Psycholoog Tversky veel experimenten over dit onderwerp uitgevoerd.

Doel

De proef laat zien dat veel mensen in exact dezelfde situaties toch een voorkeur hebben voor een van die situaties.

Theorie

Deze proef werd uitgevoerd met een aantal studenten die de volgende situatie voorgelegd kregen:

“Je hebt net een examen achter de rug, en je krijgt een uitzonderlijk voordelige aanbieding voor een vakantie. Je moet meteen beslissen en een voorschot betalen, want in geval van uitstel kost de vakantie je heel wat meer. Wat zou je doen als je wist (a) dat je geslaagd bent voor je examen, en (b) dat je gezakt bent?”

Een meerderheid van de studenten zou naar eigen zeggen in beide situaties dadelijk op het aanbod ingaan. Maar van die meerderheid beweerden de meesten ook dat ze de beslissing zouden uitstellen als ze nog niet wisten of ze nu wel of niet geslaagd waren. Intuïtief klinkt dat aannemelijk, maar in wezen is het behoorlijk met elkaar in tegenspraak. Er zijn maar twee situaties mogelijk (geslaagd of gezakt) en in elk van beide nemen de studenten hetzelfde besluit. Er was de studenten ook nog een derde vraag voorgelegd: Wat doe je in het geval je nog niet weet wat de uitslag is? In dit geval blijkt een aantal van de studenten die bij de twee vorige vragen hadden aangegeven dat ze in beide gevallen op het goedkope aanbod zouden ingaan, nu eerst afwachten, ook al beseffen ze dat die vakantie dan een stuk meer gaat kosten. Psychologen hebben het kind een naam gegeven: irrationele voorzichtigheid. ¹

¹ <http://www.skepsis.nl/valkuilen.html>

Economie en experiment

-Irrationele voorzichtigheid-

Uitvoering

Veiligheid

Wageningen University aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade die voortvloeit uit het verrichten van dit experiment buiten de campus van Wageningen University.

Beschrijving

Dit experiment is ook door jou uit te voeren.

Je kan bijvoorbeeld kijken of er een verschil is tussen het gedrag van leraren of leerlingen.

Je legt aan een gekozen proefpersoon de volgende keuzes om beurten voor:

'Je hebt net een examen achter de rug, en je krijgt een uitzonderlijk voordelige aanbieding voor een vakantie. Je moet meteen beslissen en een voorschot betalen, want in geval van uitstel kost de vakantie je heel wat meer. Wat zou je doen als je wist dat je geslaagd bent voor je examen'

Gaan

Niet gaan

'Je hebt net een examen achter de rug, en je krijgt een uitzonderlijk voordelige aanbieding voor een vakantie. Je moet meteen beslissen en een voorschot betalen, want in geval van uitstel kost de vakantie je heel wat meer. Wat zou je doen als je wist dat je gezakt bent?'

Gaan

Niet gaan

'Je hebt net een examen achter de rug, en je krijgt een uitzonderlijk voordelige aanbieding voor een vakantie. Je moet meteen beslissen en een voorschot betalen, want in geval van uitstel kost de vakantie je heel wat meer. Wat zou je doen als je niet wist of je geslaagd of gezakt bent?'

Gaan

Niet gaan

Herhaal dit met alle proefpersonen, zorg dat je goed noteert wat de uitkomsten zijn van iedere proefpersoon. Dit heb je later nog nodig voor je uitwerkingen

Resultaten

Stel je hebt 50 personen aan de proef deel laten nemen en je wilt nu (statistisch) bepalen of er een verschil in gedrag is tussen leraren of leerlingen.

Je had bijvoorbeeld 25 leraren waarvan 20 een verschillende keuze maakten (80%) en je had 25 leerlingen waarvan 10 een verschillende keuze maakten (40%) Is er dan een statistisch verschil tussen de twee groepen? Je kan dit bepalen door er een simpele statistische toets op los te laten, overleg met je wiskundedocent welke toets aansluit bij de stof die je reeds gehad hebt.

Suggesties voor verder onderzoek

Wat is nu de link met economie? De economische theorie gaat er van uit dat mensen consistent zijn in hun keuzes. Maar mensen blijken juist erg gevoelig voor de context en hun keuzegedrag hangt er wel degelijk vanaf. Dus moet de economische theorie zich verder ontwikkelen om hiermee rekening te houden.

Oriëntatie op vervolgonderwijs

Het onderwerp van dit experiment kom je ook tegen in de volgende opleidingen van Wageningen University:

- Bedrijfs- en consumentenwetenschappen
- Internationale ontwikkelingsstudies

Kijk voor meer informatie op www.wageningenuniversity.nl/bsc.

